

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0825U001112

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 02-04-2025

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Долгих Ярослав Вікторович

2. Yaroslav V. Dolhikh

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-7449-8102

Вид дисертації: доктор філософії

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Музичне мистецтво

Місце роботи здобувача:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Сектор науки: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 8355

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 13.07.27.13, 14.07, 18.41.01.17

Тема дисертації:

1. Підготовка майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності в процесі фахової підготовки
2. Training of a future musical art specialist for sociocultural activity in the professional training process

Реферат:

1. Дисертацію присвячено теоретичному осмисленню та практичному провадженню нових орієнтирів підготовки фахівців-музикантів у закладах фахової академічної музичної освіти (ФАМО) України. Подібні вказівники вбачаються в обов'язковій синхронізації освітнього процесу з мистецькими та суспільними процесами в сучасному соціумі. Це обумовлює розгляд музичної освіти крізь призму соціокультурної діяльності. Актуальність обраної теми зумовлюється тим, що у XXI столітті соціальні перетворення змінили суспільний контекст функціонування академічної музики та практики фахівців-музикантів. Нові музично-

культурні стандарти, принципи творчості, канали комунікації породили ситуацію, за якої в освітній концепції ФАМО розкрилися умовності та віртуальності. Однак, попри вагомість проблеми співвідношення академічної музичної освіти та соціуму, в українському музично-педагогічному дискурсі прецеденти її вирішення не є систематичними. Наукова новизна роботи полягає в тому, що в ній уперше запропоновано теоретико-методологічні основи підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності; здійснено розгляд сфери фахової академічної музичної освіти крізь призму інституційного підходу соціології; теоретично обґрунтовано плюралістичний погляд на сучасне соціокультурне середовище та місце музичного мистецтва в ньому; запропоновано визначення поняття «соціокультурна діяльність фахівців музичного мистецтва», номіновано компоненти, рівні та виміри цього явища; доведено зв'язок між сучасною соціокультурною ситуацією та психологічними, когнітивними, практичними вимірами навчання студентів, а також принципами організації освітнього процесу ФАМО; теоретично обґрунтовано та експериментально перевірено структурно-функціональну модель підготовки фахівця-музиканта до соціокультурної діяльності; визначено організаційно-педагогічні умови підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності, запропоновано критерії, показники та рівні готовності до цієї практики. Набули подальшого розвитку дослідження соціологічної природи музичної освіти; застосування теорії соціокультурної діяльності у міждисциплінарному полі; вивчення музичної освіти та практики крізь призму теорії музичної самоідентифікації, концепції плюралізму еліт, прагматичної концепції музичної творчості на навчання, концепції інтонаційного образу світу; вивчення принципів професійної підготовки фахівців-музикантів; розробка методологічних основ формування соціокультурної компетентності майбутніх фахівців музичного мистецтва. Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків. У першому розділі обґрунтовуються теоретичні основи підготовки майбутнього фахівця музичного мистецтва до соціокультурної діяльності. Він складається з трьох підрозділів, кожен з яких висвітлює певну сторону явища, що досліджується. ФАМО розглядається крізь призму інституційного підходу соціології. Це дозволяє визначити три виміри її суспільного буття. Так, її функціональне призначення пов'язується з трансляцією нормативних установок, породжених академічним музичним мистецтвом (письмова природа музичної творчості, домінування комунікативної моделі концертного виступу, акцент на автономному характері музикування, орієнтація на створення унікального артефакту творчості, переконання щодо елітарності музичного мистецтва). Констатується, що трансляція цих норм забезпечується статусно-рольовою системою соціального інституту ФАМО, що включає ієрархічно диференційованих акторів, об'єднаних колективною інтенціональністю та розділених за статусними функціями. Визначається, що ФАМО як соціальна практика орієнтується на задоволення потреб індивідів та суспільства (сприяння музичній та професійній соціалізації, музично-естетичне виховання, забезпечення соціальної мобільності). Досліджується сучасна соціокультурна ситуація як контекст ФАМО та професійної діяльності музикантів. Здійснюється порівняння академічного музичного мистецтва та неакадемічних інтонаційних практик (фольклор та музика менестрельного типу) у площині ціннісно-світоглядних орієнтирів з метою визначення актуальних викликів музичної освіти. Аналіз та порівняння різних музичних практик за параметрами фіксації музичного твору, комунікативних основ музикування, автономності творчості, субкультурного домінування, мистецького гатунку дозволяє дійти двох висновків. З одного боку, наголошується на ціннісній унікальності неакадемічних музичних практик, які домінують у соціокультурному середовищі сучасності. З іншого ж, констатовано потребу в переосмисленні освітньої концепції ФАМО, нормативні установки якої формують штучне середовище діяльності фахівців-музикантів. На підставі означеного визначається мета освітнього процесу, яка полягає у підготовці музикантів до соціокультурної діяльності.

2. The dissertation is dedicated to the theoretical understanding and practical implementation of new guidelines for the professional musicians training in Ukrainian professional academic musical education (PAME) institutions. Such guidelines are associated with the mandatory synchronization between the educational process and artistic and social processes in modern society. This determines the consideration of music education through the prism of socio-cultural activity. The relevance of the dissertation subject is determined by the social transformations of the 21st century, which changed the social context of the functioning of academic music and the practice of

professional musicians. New musical and cultural standards, principles of creativity, and communication channels created a situation in which the conventionalities and virtualities of the PAME educational concept were revealed. However, despite the seriousness of the problem of the relationship between academic music education and society, there are no systematic cases of its solution in Ukrainian music and pedagogical discourse. The scientific novelty of the dissertation consists in highlighting the theoretical and methodological foundations of preparing a future specialist in musical art for socio-cultural activities for the very first time; the field of professional academic music education was considered through the prism of the institutional approach of sociology; a pluralistic view of the modern socio-cultural environment and the place of musical art in it was theoretically substantiated; a definition of the concept of “socio-cultural activity of musical art specialists” was proposed, the components, levels and dimensions of this phenomenon were named; the connection between the modern socio-cultural situation and the psychological, cognitive, practical dimensions of student learning, and the educational process of PAME is proven; the structural-functional model of training a musical art specialists for socio-cultural activity is theoretically grounded and experimentally verified; the organizational and pedagogical conditions of training of future specialist in musical art for socio-cultural activity are defined, the criteria, indicators and levels of readiness for this practice are proposed. These topics gained further development: research of the sociological nature of music education; application of the theory of sociocultural activity in the interdisciplinary field; music education and musical practice research through the theory of musical self-identification, the concept of pluralism of elites, and the praxial concept of musical creativity for learning, the intonation image of the world concept; studying the principles of professional training of musicians; developing the methodological bases for the formation of future musical art professionals sociocultural competence. The work consists of an introduction, three chapters and conclusions. In the first chapter, the theoretical foundations for preparing a future specialist in musical art for socio-cultural activity are substantiated. The first section consists of three subsections that consider aspects of the phenomenon. PAME is considered through the prism of the institutional approach of sociology. This made it possible to define three dimensions of her social existence. Its functional purpose is connected with the transmission of normative attitudes generated by academic musical art (the written nature of musical creativity, the dominance of the communicative model of concert performance, emphasis on the autonomous nature of music-making, orientation towards the creation of a unique artifact, beliefs about the elitism of musical art). It was established that the translation of normative attitudes is ensured by the status and role system of the PAME as a social institution. It includes hierarchically differentiated actors united by collective intentionality and divided by status functions. Furthermore, it was determined that FAMO as a social practice is oriented towards meeting the needs of individuals and society (promoting musical and professional socialization, musical and aesthetic education, and ensuring social mobility). The modern socio-cultural situation as a context of PAME and the professional activity of musicians is studied. In order to determine the actual challenges of music education, a comparison of academic musical art and non-academic intonation practices (folklore and minstrel music) is made from the point of view of worldview and value orientations. The analysis and comparison of different musical practices according to the parameters of fixation of a musical work, communicative foundations of music making, autonomy of creativity, subcultural dominance, and artistic quality allows us to reach two conclusions.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Нове вирішення актуального наукового завдання

Публікації:

- Долгіх, Я. В. (2022). Музична практика фахівців музичного мистецтва крізь призму теорії соціокультурної діяльності. Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 51, 490–498. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4863/51-75>
- Долгіх, Я. В. (2022). Ринкові відносини як чинник підготовки фахівців академічного музичного мистецтва. Інноваційна педагогіка, 46, 40–46. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 40–46. <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/46.8>
- Долгіх, Я. В. (2022). Фахова академічна музична освіта та сучасне соціокультурне середовище: ціннісно-світоглядний аспект. Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету, 2, 26–39. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2022.262823>
- Долгіх, Я. В. (2020). Фахова передвища музична освіта у контексті сучасної соціокультурної ситуації. Наукові записки. Серія: Педагогічні науки, 185, 201–205. <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2019-1-185-201-205>
- Долгіх, Я. В. (2022). Формування сучасної музичної еліти як орієнтир фахової академічної музичної освіти. Академічні студії. Серія “Педагогіка”, 1(4), 110–116. <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2022.1.16>
- Долгіх, Я. В. (2019). Фахова передвища музична освіта: стан та проблеми. У Наука та інновації – 2019: теорія, методологія та практика (Матеріали Міжнародної наукової конференції (Т. 3), 6 грудня 2019 р., Запоріжжя) (с. 137–140). Запоріжжя: МЦНД. <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/conferences/issue/download/2019.12.06/2019.12.06.v3>
- Долгіх, Я. В. (2020). Про мету фахової передвищої музичної освіти. У Українське мистецтво ХХ–ХХІ ст.: стандарти професіоналізму, персоналії, явища, методики (Збірник наукових робіт за матеріалами ХХV Всеукраїнської науково-практичної конференції “Українське музичне відродження ХХ ст. (до 125-річчя від дня народження Б. Лятошинського)”, 20 лютого 2020 р., Чернігів) (с. 103–106). Чернігів: Чернігівський музичний коледж ім. Л. В. Ревуцького
- Долгіх, Я. В. (2021). Особистий бренд як передумова конкурентоспроможності викладача-музиканта на ринку освітніх музичних послуг. У О. Л. Олійник, О. Л. Зосім & О. М. Маркова (Ред.), Трансформація музичної освіти і культури: традиція і сучасність (матеріали Міжнародної науково-творчої інтернет-конференції, 3–5 травня 2021 р., Одеса) (с. 61–62) Одеса: Астропринт
- Долгіх, Я. В. (2022). Соціокультурна діяльність фахівців музичного мистецтва: теоретичний аспект проблеми. У Розвиток професійної освіти регіону: інновації та перспективи (Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 21 квітня 2022 р, Запоріжжя) (с. 99–102). Запоріжжя: НМЦ ПТО у Запорізькій області
- Долгіх, Я. В. (2023). Значення концепції студентоцентрованого навчання для підготовки фахівців музичного мистецтва. У Музичне виконавське мистецтво: традиції та сучасність (збірник наукових робіт ХХVII та ХХVIII всеукраїнських науково-практичних конференцій з нагоди святкування фестивалю “Дні Ревуцького в Чернігові”, 23 лютого 2023 р., Чернігів) (с. 116–120.). Чернігів: Чернігівський фаховий музичний коледж ім. Л. М. Ревуцького

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0116U003481

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Радул Ольга Сергіївна
2. Olga S. Radul

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0003-0627-1541**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.com.ua/citations?user=ohzpWTIAAAAJ&hl=ru>**Повне найменування юридичної особи:** Центральнотукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка**Код за ЄДРПОУ:** 02125415**Місцезнаходження:** вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Університетський**VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів****Офіційні опоненти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Маслов Валерій Сергійович
2. Valerii S. Maslov

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0001-9427-9978**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.com.ua/citations?user=a1144HwAAAAJ&hl=ru>**Повне найменування юридичної особи:** Комунальний заклад вищої освіти «Академія культури і мистецтв» Закарпатської обласної ради**Код за ЄДРПОУ:** 44799722**Місцезнаходження:** вул. Минайська, 38/80, Ужгород, Ужгородський р-н., 88015, Україна**Форма власності:** Комунальна**Сфера управління:** Держадміністрація**Ідентифікатор ROR:****Сектор науки:** Академічний**Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Коваленко Анатолій Сергійович
2. Anatoliy S. Kovalenko

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3511-1301

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=Yisf5NoAAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини

Код за ЄДРПОУ: 02125639

Місцезнаходження: вул. Садова, буд. 2, Умань, Уманський р-н., 20300, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Ляшенко Ростислав Олександрович
2. Rostyslav O. Liashenko

Кваліфікація: к. пед. н., доцент, 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3554-8861

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=9O3hjzEAAAAJ&hl=uk>;
<https://www.webofscience.com/wos/author/record/HPF-1170-2023>;
<https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219304650>

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кулікова Світлана Вікторівна
2. Svitlana V. Kulikova

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.04

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-0397-6853

Додаткова інформація: <https://scholar.google.com.ua/citations?user=gfNZGQ8AAAAJ&hl=ru>

Повне найменування юридичної особи: Центральноукраїнський державний університет імені Володимира Винниченка

Код за ЄДРПОУ: 02125415

Місцезнаходження: вул. Шевченка, буд. 1, Кропивницький, Кропивницький р-н., 25006, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Сектор науки: Університетський

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Стратан-Артишкова Тетяна Борисівна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Стратан-Артишкова Тетяна Борисівна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Окольнича Тетяна Володимирівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна